

Utcagyerekek a Királyok terén

Fotótárlat Nepálról a gödöllői művelődési házban

Utazás. Legtöbbünknek Görögországgal, netán a horvát tengerpartnál végződik – lényeg, hogy távolodjon el egy időre a keserű otthon az összes problémájával együtt, ne kelljen taposni a mőkerekre legalább két hétig. És az, hogy netán még látunk is valami szokatlant, ráadás csupán. Az igazi utazónak azonban éppen ez a ráadás a célja: új kultúrákat, új embereket, egy másik természeti környezetet megcságlasztani, összehasonlítani a miénkkel – s akkor a hazajövetel lesz a ráadás.

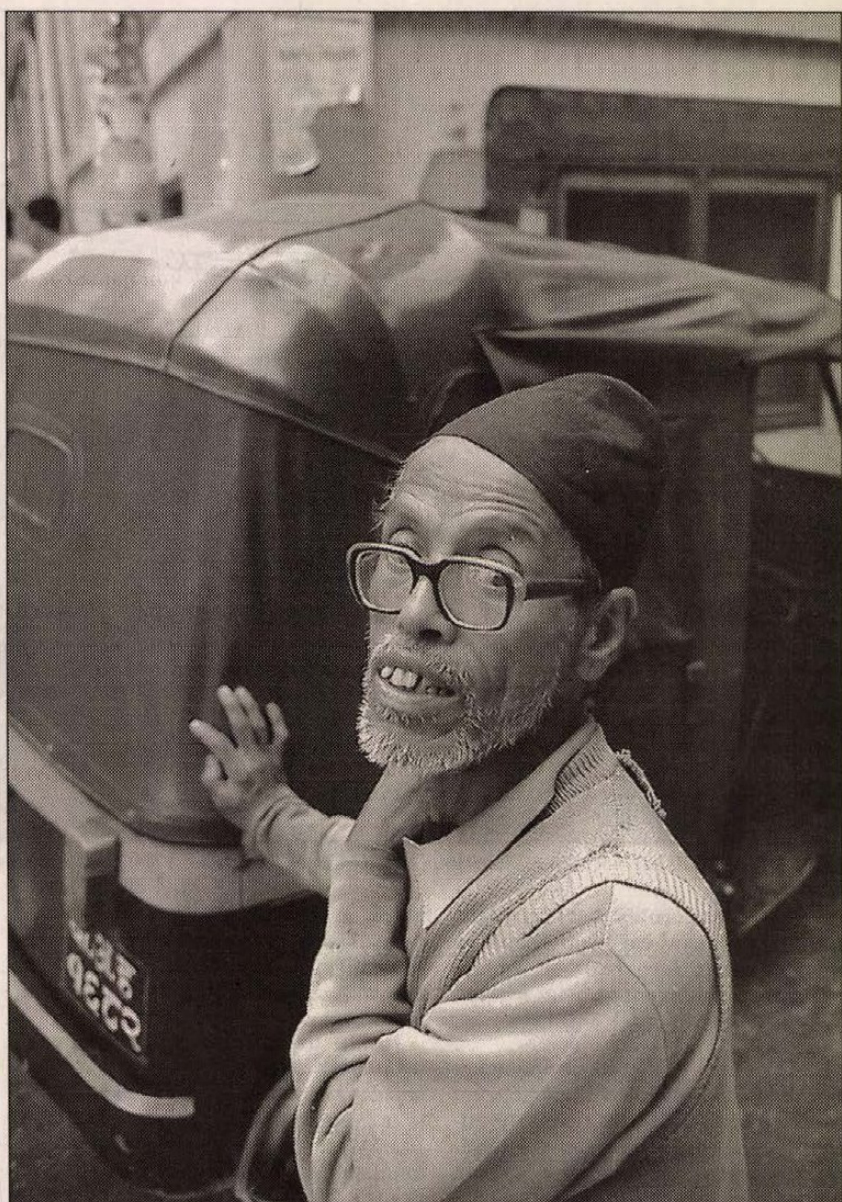
Baltay Zsombor és Schád Péter szávaiból legalábbis így tűnik. Hogy miért volt érdemes Nepálba utazni, ottani erdőkben, falvakban, városokban bókászni másfél hónapig? „Most aztán érezzük, milyen szerencsések vagyunk, hogy ide születünk” – állítják. Élményeiket ötven villanás súríti a gödöllői kultúrház falain: ötven fényképfelvétel Nepálról és a vele szomszédos Indiáról. A Duflex Fotóstúdió soros kiállítása. Kuriózum.

Mint mondják, az amatőr szintet szeretnék művészi szintre fejleszteni. GATE-sok mindketten, Baltay Zsombor doktorandusz és oktat, Schád Péter környezet-technikával foglalkozik, bent dolgozik az egyetemen munkatársként. Gondoltak egyet: megnézik Nepált, tanulmányt is írnak az ottani környezetvédelmi problémákról. És míg más leragad az álmódoránál és a térképnevezésnél, ők fölvetik a kapcsolatot az IUCN nemzetközi környezetvédelmi szervezettel és a szponzorokkal.

Másfél évig tartott, míg az utazásra összeszedték a pénzt – nem könnyű ma szponzorokra lelni Magyarországon. Cserébe minden kiállításra hívó invitáció ott volt a támogatók emblémája; mert több tárlatot is rendeztek már, a gödöllői a negyedik. Sokan látták a képeket – legalább ilyen formában kiránduljunk arra a bizonyos mesés Keletre, ha már merszünk, kintársunk vagy lehetőségekünk nincsen a valóságos kalandra.

Pedig a nyugat-európaiak körében egyre népszerűbb a Kelet, mondja Baltay Zsombor. Katmanduban, Nepál fővárosában is nyüzsgönek a külföldi turisták – igaz, főképpen a belvárosi csillag-villogó belső negyedben (olyan, mint nálunk a Váci utca), és fájdalom, főképpen a drogturizmus virágzik. Valahogy úgy vannak a modern civilizációval a nepáliak, ahogyan mi is Amerikával: a nagy üzleti világpulzálásnak köszönhetően jön a salak és a felszín. Egy hétköznapi lokálban például a legnagyobb lelki nyugalommal futkosnak a padlón a patkányok, míg az asztaloknál a vendégek még nyugodtabban iszogadják a Coca-Colát; az izletes vízbivály-étel ugyanakkor félig-meddig nyers hús. Kaptak is tőle a magyar fiúk némi fertőzést.

Lehet persze, hogy csak az európai gyomor bírja nehezen az ilyesmit, az ottoniak ehhez vannak szokva. Ami szomorú, hiszen az utcákon hatalmas a pi-

Baltay Zsombor: Riklás

szok és a szegénység, mindenütt utcagyerekek rohangásznak – mit sem sejtve róla, hogy lehet másképpen is élni. S talán csak mi látjuk a csillapíthatatlan szomorúságot a fekete szemű kisfiú tekintetében, aki Schád Péter felvételén egy oszlopfeleség mögül kukucskál a kamerába, s most már ránk, a biztonságos gödöllői melegből vele farkasszemet néző európaiakra.

A természetből indítanak a képek, s tartanak az ember építette városokba. Mutatnak királyi teret és palotákat, szentélyeket, hogy az utca emberének vonásain állapodjanak meg. Egzotikus madarak, vörös torkú gyík, rácsfalós szárnyú pillangó és egy intim elefánthátú után pagodás építmények a katmandui Királyok terén (itt lakott valamikor az uralkodó); a tetők alatt fehér inges-fekete nadrágos férfiak, és asszonyok viruló piroszöld színekben. Ablakok áttört-csavaros díszítésmintákkal – apró részleteikben az

iszlám minden türelmes és zaklatott áhítata ott sejlik.

Végül portrék. Utcagyerekek és szent emberek, kígyóbüvölő és sámán; amott narancsszín ruhás, előkelő indiai fiatalasszony. Homlokán a pont kicsi vörös nap, arcán mély komolyság. Mellette a kölelő mintha őt hordozta volna valamikor. Egy idős asszony fölfele, talán a napba tekint, amely még mélyebbre lélelti sok év kivéste ráncait. Néhány képpel odébb temetés zajlik: máglyán égetik a halottat. A kamera rögzít: egy pillanatot, amikor meggyújtják a tetem szájába tett anyagot, majd egy másik, amikor a tűz már félig-meddig elvégezte munkáját.

„Mi voltunk azok, akik szégyellünk odamenni – meséli Schád Péter –; ők semmi rendkívülit nem találtak benne, hogy jelen vagyunk a temetésen. Élet és halál náluk természetes módon együvé tartozik.”

Rados Virág

Reggeli Százhalombattán

A városi televízió egyedülálló vállalkozása

Százhalombattán néhány hete nemcsak a kávé, péksütemény vagy müzli jelenti a reggelit, hanem egy új tévéműsor is. A Százhalombattai Városi Televízió egyedülálló módon arra vállalkozott, hogy reggeli tévéműsort készít. Amikor az ötlet eszükbe jutott, keresni kezdték a példákat Magyarországon, hátha tanulhatnak valamit belőlük, de rá kellett jönniük, hogy ők az egyetlenek az egész országban.

Nagy bátorság reggeli műsorba belevágni, véli Jován László, a televízió vezetője, hiszen a Napkelte vagy a Szabadság tér nézettsége igen nagy. A főszerkesztő azonban rendületlenül hisz a lokalitásában, vagyis abban, hogy az embereket érdeklik a közvetlen környezetükben, a településükön zajló események.

Ennek szellemében indult el a Reggeli, eleinte csak szombatonként. A nézettség azonban annyira jó volt, hogy hamarosan áttáltak a mindennapi egyórás közvetítésre. Egy kisvárosban egyébként sokkal egyszerűbb nézettséget mérni, mint az országos televíziók esetében. Egyrészt a betelefonálók fokozatosan emelkedő száma jelzi a népszerűséget, másrészt pedig a televízió munkatársait a közértelem megállító és gratuláló polgárok is sokasodnak.

A Reggeli fél héttől fél nyolcig tart, vagyis a lokalitásból készülő műsor egészen az indulásig háttérzűrként is nézhető/hallgatható. A program laza szerkezetű, főleg minőségi zenét felvo-

nultató videoklipekből áll, amelyek beszélgetésekkel, játékokkal váltakoznak.

Helyi programokról, eseményekről, személyekről kaphatnak információt a százhalombattaiak, illetve a környező településeken, Tökölön, Érden, Ercsin az adást fogók. Minden reggel van lapszemle is. Jován László újítása, hogy a műsorvezető előben elbeszélget egy-egy magyarországi város rádiós műsorvezetőjével, majd ugyanazt a számot játsszák le a két médiumon.

Amint beköszönt a kellemesebb időjárás, a Reggeli kilép a stúdióból. A tervek szerint mindig más helyszínről, a piactérről vagy a főtérről közvetítenék a műsort. „Igy ott lennénk, ahol az emberek, zajlana az élet” – mondja a főszerkesztő. A műsoridő és a tematika későbbi bővülésével így még inkább a battaiaikról szólna az adás.

A városi televízió úttörő vállalkozása mellett délutáni adásait is szaporítja. Minden héten Paletta néven indul kulturális műsor a környék programjairól, szórakozási lehetőségeiről, művészeti értékeiről.

Környezetvédelemmel, állattartással, növényneveléssel foglalkozik a Noé bárkája, amely szintén heti egy órában jelentkezik. A százhalombattai televízió neve egyébként felmerült az érdeklődő központi kábeltevé-beruházáskor, mint a környező települések helyi adásait elkészíteni képes egyetlen cég.

Mehlhofer Tamás

A töprengés madarai és virágai

Ács Ferenc intarziái és domborművei Budakeszin

Lelke van a fának. Ács Ferenc fafaragó művész munkáit elnézve Michelangelo mondása jut az eszembe: a természetben minden ott rejlik, csak ki kell tudni bontani az anyagból. Mintha ennek a gondolatnak a jegyében születtek volna a budakeszi kultúrházban most látható alkotások, a domborművek és a finom intarziák.

Amolyan famozsák az intarziaképek. A természet már mindent elkészített: az árnyalatokat a különböző fafajták színeivel, a vonalakat az erezzel – de ki

szertü falemezekkel nyugtalanságot, úzótt lobogást ébreszt a látvány – ez már egy feszültségteresebb, füledtebb világ.

Nemcsak a térben, az időben is kirándulni visz Ács Ferenc. Dombormű mutat Soproni utcarészletet, egy sikátor darabját házak szögleteivel és régi utcaképekkel; sehol egy emberalak. Sopronban járva egy kicsit a történelemben járunk. A középkor elevenedik meg a Gótika című domborművön is. Hívós templombelsőbe kukucskálunk, akárha

Térbeli és időbeli kirándulásra csábít a tárlat

KOVÁTS ZSOLT FELVÉTELE

Karikatúrák régiekről, maiakról

A diósdiai végre nevethetnek egy kiállításon. A sajtónap alkalmából ugyanis karikatúrák kiállítás nyílt a Kápolnakerti Közösségi Házban. Ott, ahol máskor a képzőművészet komoly válfajai, festmények, metszetek, szobrok kapnak teret, most hírességek, politikusok, színészek „megvidámitott” arcvonásai és humoros jelenetek lepik el a falakat.

A két művész, Balogh Lajos és Gáspár Imre, akik nem diósdiai, de illusztrációikkal rendszeresen díszítik a Diósd-héjban, a község helyi lapját. Ezért is a sajtó március 15-i ünnepe szolgáltatott apropót a két művész bemutatkozására, amelyet Kiss Zoltán, a Diósd-héjban szerkesztője szervezett. (Amint Spéth Géza polgármester beszédéből kiderült, Diósdon egyébként már másodszer ünneplik meg a szabadságharc mellett a sajtószabadságot is.)

Gáspár Imre Dunakeszi él, jelenleg az UFO Magazin művészeti vezetője. Eredeti szakmája tipográfus, ilyen minőségében dolgozott a Móra Könyvkiadónál. Rajzterehetése már az általános iskolában megmutatkozott, felnőtt korában pedig a Reformnál, az Képes Európánál és a Füllesben bizonyított. Igényes karikatúrái közül híressé vált Sinkovits Imréről készült portréja és számos színész arcmása. Mestere annak, hogy néhány vonalból jellemeket tud teremteni, ennyiben több, mint az utcai rajzoló. Különleges karikatúraszorozata régi alkotókat, Karinthy, Babitsot, Bartókot örökíti meg.

Balogh Lajos korábban az ÉS, a Rakéta Regényújság számára készített grafikákat, és könyvbírókat is rajzolt. Groteskhez közel álló munkái a közéleti karikatúra irányába inspirálták, így ke-

Sinkovits Imre

GÁSPÁR IMRE RAJZA

rültek alkotásai a Ludas Matyi hasábjaira. Több kiállítása volt, díjakat is nyert. Ahogy ő mondja, szociografikákat készít, életképeket a szegényebb sorsú városi emberek napjaiból. Valóban groteszk figurái hol harsány kacajt, hol szánakozó mosolyt váltanak ki. Zóna biztató című sorozata többször elmond a perifériáról, mint tucatnyi cikk és tanulmány.

A kiállítás megnyitóján a képek is, és a műsorról gondoskodó Benta Népezeni Együttes is nagy sikert aratott.

M. H. T.

A költő olykor fél álmodni

A Szabó Károly Városi Könyvtár ismét megörvendeztette a versek szerelmeit Nagykorösi, ezúttal Mócsi Ferencsel való találkozást kínálva. A határokon túli mai magyar irodalom nyugati szárnyának jelentős egyénisége, a chicagói költő és lapszerkesztő már másodszer járt Nagykorösi, s most is Erdélyi Erzsébet és Nobel Iván faggatta. Miről is? Például életéről. Például a költészet mai állapotáról. Például a költői sorsokról. Szóval mindenről, amire az olvasó kíváncsi lehet.

Ilyen az érdeklődés is. Kell-e az embereknek író-olvasó találkozó? Amíg a könyvtár vezetője, Halmi Ildikó szinte szabadkózik, mert szerinte többen is eljöhettek volna, addig Mócsi Ferenc kifejezetten örvendezik a szépszámú hallgatóság, azon, hogy még ma is vannak, méghozza sokan, akiket érdek a vers, az irodalom, a művészet. Amerikában ez már másként van, több az információ, mint hogy azt bárki fel tudná dolgozni.

Mócsi Ferenc – mint az amerikai magyarok szinte mindegyike – valamiféle meghasonult lében él. Az otthon Amerikában van, míg az itthon Budapesten. A költő nemcsak témát lopni lopakodik haza rongyossá lyuggatott felhők között. Egyre inkább érzi, hogy a nemzet nem a nyelvében, hanem a szívében él tovább, s elnéző mosollyal veszi tudomásul, ha gyermeke Chicagóban a szomszéd négernek úgy mutatja be a dolgokat: ne haragudj, de a kutyaival és a nagymamával magyarul kell beszélnem... A költő olykor fél álmodni, s ha azt már angol nyelven teszi, inkább összecsomagol és hazatér.

B. O.

R. V.